

Storno rachunku płatniczego

Miliony transakcji dokonywanych codziennie w Polsce za pośrednictwem rachunków płatniczych nieuchronnie wiążą się z ryzykiem powstania błędów. Omyłkowe wpisy na rachunkach powinny zostać odpowiednio skorygowane, aby zapewnić ich zgodność ze stanem rzeczywistym. W niniejszym artykule zostanie przedstawiona analiza prawna storna rachunku płatniczego jako sposobu korekty powstałych błędów księgowych.

TOMASZ CZECH

Rachunek płatniczy to rachunek prowadzony dla jednego lub większej liczby użytkowników służący do wykonywania transakcji płatniczych (art. 2 pkt 25 u.u.p.)¹. Transakcja płatnicza stanowi – zainicjowaną przez płatnika lub odbiorcę – wpłatę, transfer lub wypłatę środków pieniężnych (art. 2 pkt 29 u.u.p.). Operacje te odzwierciedla się w postaci wpisów dokonywanych na rachunku płatniczym². Na rachunku takim mogą pojawić się również wpisy obejmujące innego rodzaju zdarzenia prawne, np. pobranie opłaty lub naliczenie odsetek.

Jeżeli wpisu na rachunek płatniczy dokonano nieprawidłowo, powstaje pytanie o podstawę prawną poprawienia błędu księgowego, charakter wprowadzonej korekty i jej konsekwencje normatywne. Kwestia ta ma nie tylko bogaty potencjał teoretyczny, lecz także istotne znaczenie praktyczne. Przewija się w wielu orzeczeniach sądowych³. Zagadnienie to zasługuje zatem na obszerniejszą refleksję naukową.

W niniejszym artykule analizę ograniczono do rachunków płatniczych prowadzonych przez banki na podstawie umów zawartych z posiadaczami. Gdy pełnią funkcję depozytową, rachunki te mają wtedy jednocześnie status rachunków bankowych (zob. art. 725 k.c. w zw. z art. 49 i n. p.b.⁴). Wnioski wypływające z dalszych rozważań pozostają aktualne w odniesieniu do rachunków płatniczych, które prowadzą inne podmioty (spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, krajowe instytucje płatnicze itd.). Odnoszą się także odpowiednio do rachunków pieniężnych, które nie spełniają przesłanek rachunku płatniczego (np. rachunku lokaty terminowej).

¹ Ustawa z 19.08.2011 r. o usługach płatniczych (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 659, ze zm.), dalej: „u.u.p.”.

² Szerzej por. T. Czech, *Wpis na rachunek płatniczy*, Monitor Prawa Bankowego 2019, nr 10, s. 48 i n.

³ Zob. np. stan faktyczny podany w uzasadnieniach: wyroku SO we Wrocławiu z 9.07.2013 r. (I C 1039/12), LEX nr 1847925; wyroku SO w Lublinie z 31.08.2016 r. (I C 289/08), LEX nr 2140735.

⁴ Ustawa z 29.08.1997 r. – Prawo bankowe (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 2357, ze zm.), dalej: „p.b.”.